

BIJNA 600.000 EURO VOOR PSYCHOSOCIAAL DEMENTIE-ONDERZOEK

Een jaar geleden kondigden wij de lancering van onze eerste projectoproep voor psychosociaal onderzoek naar dementie aan. Dit soort onderzoek is essentieel om het dagelijkse leven van mensen met dementie te verbeteren.

De gemeente Gent had voor de uitreiking van de beurzen de pacificatiezaal van het stadhuis ter beschikking gesteld. Joost Martens, directeur van Stopalzheimer, spreekt de aanwezigen toe.

Het belang van de projectoproep

In België leven momenteel meer dan 220.000 mensen met dementie en dit aantal zal met 20% stijgen tegen 2033. Hierdoor hebben onze zorgsystemen, die nu al onder zware druk staan, innovatieve, concrete en betrouwbare oplossingen nodig. Zo kunnen ze op lange termijn passende en waardige ondersteuning aanbieden. Psychosociaal onderzoek is essentieel om de psychologische en sociale impact van dementie beter te begrijpen.

Hierdoor kunnen we strategieën ontwikkelen die de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun mantelzorgers verbeteren.

Een raad van experts voor psychosociaal dementie-onderzoek

Voor deze oproep van psychosociaal dementie-onderzoek hebben we een gespecialiseerde wetenschappelijke adviesraad opgericht. Deze raad bestaat uit experts die in verschillende leefomgevingen (thuis, in het ziekenhuis, in een rusthuis, etc.) direct contact hebben met mensen met dementie, mantelzorgers en zorgverleners. Hun doel is om onderzoek aan te moedigen dat concrete antwoorden biedt op de meest urgente vraagstukken.

Innovatieve projecten om de zorg te transformeren

Na een grondige analyse van 33 projecten die naar aanleiding van deze oproep zijn ingediend, selecteerde de wetenschappelijke adviesraad voor psychosociaal onderzoek er acht voor een totale financiering van bijna 600.000 euro. Deze projecten kunt u verderop in deze nieuwsbrief ontdekken. Ze behandelen thema's zoals het voorkomen van dementie, ondersteuning voor mantelzorgers en zorgverleners en de verbetering van de zorg. De adviesraad selecteerde deze projecten op basis van hun potentieel om een aanzienlijke bijdrage te leveren in de strijd tegen dementie. Zo kunnen we het leven van mensen met dementie, hun naasten en de zorgverleners verbeteren.

Een veelbelovende toekomst dankzij uw ondersteuning

Dankzij uw steun maken we concrete verbeteringen in het dagelijks leven van alle mensen die met deze ziekte worden geconfronteerd. Zo maken we, langzaam maar zeker, vorderingen naar een wereld zonder dementie.

DE WETENSCHAPPELIJKE ADVIESRAAD VOOR PSYCHOSOCIAAL DEMENTIE-ONDERZOEK:

Pr. Jan Steyaert,
Expertisecentrum
Dementie
Vlaanderen

Dr. Christian Swine,
Geriatr, emeritus
hoogleraar aan de
Katholieke Universiteit
Leuven

Philippe Meeus,
Uittredend voorzitter
Alzheimer Belgique
en ergotherapeut

Tomas Lambrecht,
Blikopener
Gezondheid en
Zorg

Dr. Eric Salmon,
Neuroloog en
emeritus hoogleraar
Universiteit van Luik

Werner Cautreels,
Uittredend voorzitter
van Baluchon Alzheimer

Kristine Kloeck,
Mantelzorgster

Hilde Vanderlinden,
Psycholoog en
referentiepersoon
dementie

Dit jaar kunnen we, mede dankzij u,
8 psychosociale onderzoeksprojecten
ondersteunen voor een bedrag van bijna

€ 600.000

Alle projecten zijn geselecteerd vanwege
de hoge wetenschappelijke kwaliteit en
het feit dat ze het leven van mensen met
dementie, hun familie en de zorgverleners
kunnen verbeteren.

Bedankt!

**DE BUDGETTEN VOOR PSYCHOSOCIALE ONDERZOEKSPROJECTEN ZIJN DOORGAANS
BESCHIEDENER OMDAT ZE AFHANKELIJK ZIJN VAN KWALITATIEVE, MINDER KOSTBARE
METHODES. ELK BEURS WORDT Aangepast aan de specifieke behoeften van
de projecten, vastgesteld door de onderzoekers en onze experts,
om de effectiviteit te maximaliseren.**

**Helpen helpen: Effectieve informatie voor
mantelzorgers van personen met dementie**

Leen Haesaert

*De Thomas
More Hogeschool*

→ € 48.950

→ Mantelzorgers spelen een cruciale rol in het ondersteunen van mensen met dementie, wat hen zowel belangrijk maakt voor het welzijn van de patiënt als voor het ontlasten van de reguliere zorgsystemen. Mantelzorg verlenen aan mensen met dementie is echter een intensieve en complexe taak die naarmate de ziekte vordert steeds zwaarder wordt. Dit kan leiden tot aanzienlijke psychologische, fysieke en economische gevolgen voor de mantelzorgers. Daarom is het essentieel dat mantelzorgers goed worden voorbereid en ondersteund in hun rol, waarbij psycho-educatie een effectieve methode blijkt te zijn.

Ondanks de beschikbaarheid van diverse communicatiemiddelen in Vlaanderen, is het nog onduidelijk in hoeverre die middelen voldoen aan de specifieke informatiebehoeften van mantelzorgers. De informatie is vaak versnipperd en mogelijk niet goed afgestemd op verschillende doelgroepen, zoals mantelzorgers met een migratieachtergrond of zij die zorgen voor personen in verschillende stadia van dementie. Bovendien is er geen standaard voor effectieve communicatie met mantelzorgers, wat kan resulteren in ontoegankelijke of niet-gepersonaliseerde informatie.

Het doel van dit onderzoek is daarom om richtlijnen te ontwikkelen voor communicatiemiddelen gericht op de uiteenlopende behoeften van de mantelzorgers. Deze richtlijnen moeten ervoor zorgen dat mantelzorgers beter ondersteund worden, wat zowel hun eigen welzijn als de kwaliteit en duurzaamheid van de zorg ten goede komt.

**Hoe kunnen we de twijfel verminderen
die veel mensen hebben om zichtbare
hulpmiddelen te gebruiken, ook al
verbeteren ze de levenskwaliteit?**

Gioacchina Leonardi, Reichling Christine
en Guillaume Christian

→ € 100.000

*Haute École de la
Province de Liège*

→ Bij een gebrek aan effectieve behandelingen voor de ziekte van Alzheimer blijven mantelzorgers de enige niet-farmacologische interventie die de opname van patiënten aanzienlijk vertraagt. Zorgen voor iemand met Alzheimer is echter zeer veeleisend en kan fysiek en emotioneel uitputtend zijn voor verzorgers.

Om zorgverleners te ondersteunen, richt het project onder leiding van Gioacchina Leonardi in Luik zich op de ontwikkeling van een op maat gemaakt zorgpad in dagziekenhuizen die gespecialiseerd zijn in geriatrie. Dit programma is specifiek ontworpen om aan de behoeften van zorgverleners te voldoen. Het biedt hen de nodige hulpmiddelen en ondersteuning, zodat ze met behoud van hun eigen welzijn voor hun dierbaren kunnen zorgen.

In het kader van dit onderzoek zal het programma worden getest in ziekenhuizen om er zeker van te zijn dat het effectief is. Het doel is om een uitvoerbaar en betrouwbaar hulpmiddel te creëren dat andere ziekenhuizen en zorgcentra kunnen gebruiken om verzorgers bij te staan in de vroege stadia van de ziekte. Die handleiding zal strategieën bevatten om verzorgers te ondersteunen en het gebruik van beschikbare hulpmiddelen te promoten.

Zodra het programma is opgesteld en doeltreffend blijkt te zijn, zal het programma worden gedeeld met andere zorginstellingen en vervolgens worden opgenomen in de opleiding van verpleegkundigen en verzorgers. Op die manier kunnen zij de mantelzorgers beter ondersteunen.

Generatie Goed Gehoor: de sleutel tot een hersengezond leven

Nele Dufourmont
en Sylvie Ackaert

Arteveldehogeschool

→ €45.688

→ Het project 'Generatie Goed Gehoor: de sleutel tot een hersengezond leven' heeft als doel het behoud van goed gehoor te bevorderen om dementie te voorkomen. Naast het feit dat een onbehandeld gehoorverlies het risico op dementie rechtstreeks vergroot, vormt goede auditieve input een voorwaarde om een hersengezonde levensstijl te kunnen aannemen. Gehoorverlies blijkt één van de belangrijkste oorzaken van invaliditeit bij ouderen. Ouderen met een (onbehandeld) gehoorverlies zijn minder fysiek actief en hebben een verhoogd risico op sociaal isolement en cognitieve achteruitgang. Nele en Sylvie willen vooreerst onderzoeken welke drempels en hefbomen (kwetsbare) jongouderen (> 60 jaar tot 75 jaar) ervaren om hun gehoor te beschermen (zoals het dragen van gehoorbescherming) enerzijds en het vroegtijdig opsporen en opvolgen van een gehoorverlies anderzijds. Eerder onderzoek leert ons namelijk dat er nog steeds taboe hangt rond het gebruik van hoorhulpmiddelen (zoals een hoortoestel) waardoor de stap naar hulpverlening uitgesteld of niet gezet wordt. 55-plussers zouden gemiddeld pas 14,1 jaar na het vaststellen van het gehoorverlies een behandeling (met hoorhulpmiddel) opstarten. Daarnaast beogen de onderzoekers om na te gaan welke (eerstelijns) zorgprofessionals een belangrijke rol kunnen spelen in de preventie en vroegtijdige opsporing en opvolging van een gehoorverlies tijdens patiëntencontacten. De noden en opportuniteiten bij deze sleutelzorgverleners worden in kaart gebracht om bij te dragen tot het behoud van een goed gehoor, het aannemen van een hersengezonde levensstijl en de preventie van dementie. Deze studie vormt de basis om op een onderbouwde manier campagnes en acties te ontwikkelen.

Mantelzorg en incontinentie bij personen met dementie *

Drs. Anja Huion

HOGENT

→ €48.403

→ Incontinentie bij mensen met dementie veroorzaakt vaak sociale isolatie en de overstap naar residentiële zorg. Mantelzorgers ervaren obstakels zoals schaamte en gebrek aan ondersteuning, wat het verlenen van intieme zorg bemoeilijkt. Om deze uitdagingen aan te pakken, richt Anja Huion zich op de ontwikkeling van praktische hulpmiddelen die geïntegreerd kunnen worden in het zorgtraject. Ze wil mantelzorgers ondersteunen op het gebied van kennis, vaardigheden en emoties rond incontinentiezorg. Het onderzoek heeft als doel effectieve strategieën te ontwikkelen om de impact van incontinentie op mantelzorgers en patiënten te verminderen. Het project streeft ernaar om de zorg voor personen met incontinentie in de thuissituatie te verbeteren en de mantelzorgers te ondersteunen. Dit materiaal is niet alleen bedoeld voor mantelzorgers, maar kan ook dienen als studiemateriaal voor studenten en zorgverleners en als hulpmiddel voor discussies en bewustwording.

Persoonsgerichte zorg met Verrijkende en Verbindende interacties bij personen met dementie in woonzorgcentra

Elise Cornelis en Jolien Allart

Arteveldehogeschool

→ €94.446

→ Persoonsgerichte zorg is een gouden standaard in kwaliteitsvolle zorg voor personen met dementie. Die zorgbenadering stelt de noden van de persoon centraal en vindt zijn essentie in het leren kennen van een persoon met dementie door middel van diepgaande persoonlijke interacties. Toch blijkt persoonsgericht werken een hele opdracht te zijn. Zorgverleners in woonzorgcentra ervaren een hoge werkdruk, hebben vaak onvoldoende tijd en willen graag meer kennis over dementie en persoonsgerichte zorg. Desalniettemin vormt een woonzorgcentrum wel een unieke omgeving voor persoonsgerichte zorg bij personen met dementie. De aard van de zorgactiviteiten, de huiselijke sfeer, de verblijfsduur van de bewoners en het contact met familie en vrienden van bewoners creëren een unieke setting die een hechte band kan stimuleren tussen zorgverleners en personen met dementie. Met dit onderzoek willen Elise Cornelis en haar collega's dagelijkse interacties tussen zorgverleners en mensen met dementie verrijken, meer verbonden maken en zo nog verder verbeteren. Ze gebruiken daarbij twee benaderingen. Ten eerste maken ze gebruik van het Human Centered Design, wat inhoudt dat ze zich specifiek richten op wat mensen met dementie en zorgverleners nodig hebben en hoe zij de zorg ervaren. Samen met hen zoeken ze naar passende oplossingen. Ten tweede volgen ze de richtlijnen van de Britse Medical Research Council voor het ontwikkelen en evalueren van complexe zorginterventies. Bij het ontwikkelen van zo'n interventie wordt gekeken naar de impact en waarde ervan, de reactie van de omgeving waarin het wordt toegepast, hoe de interventie in de praktijk kan blijven werken en of het de gewenste resultaten oplevert.

Zorgen voor de zorg. Een kwalitatief onderzoek naar werkgeluk bij medewerkers dementiezorg in participatieve woonzorgcentra *

Laura De Blaere en
Sarah Daniëls

onderzoeksgroep
Mensenmaat, Howest

→ €59.967

→ "Zorgen voor de zorg" richt zich op het welzijn en werkgeluk van zorgmedewerkers in residentiële dementiezorg, met een focus op participatieve zorgorganisaties. Dat zijn organisaties die oog hebben voor het welzijn van hun medewerkers. Het onderzoek richt zich op het definiëren van werkgeluk zoals ervaren door zorgmedewerkers en het ontwikkelen van betere richtlijnen voor beleidsmakers en zorginstellingen. De noodzaak voor dit onderzoek komt voort uit de groeiende krapte op de arbeidsmarkt in de zorgsector en de hoge werkdruk, vooral in de dementiezorg. Werknemers in deze sector ervaren vaak stress, onvoldoende autonomie en emotioneel zwaar werk. Dat kan leiden tot ziekteverzuim en personeelsverloop. Meer aandacht voor werkgeluk bevordert de instroom van nieuwe medewerkers en vermindert de uitval.

* Met de steun van Fondsen Beheerd door de Koning Boudewijnstichting, met name Fonds voor onderzoek naar dementie, de Fondsen Aline, Camille Claes, Lucette Descamps, Pierre Masure, Joseph & Mari-Jeanne Philippart-Hoffelt, Ruts Ruys, M. Wayenborghs en Steldust.

Connected care: Bruggen tussen (semi)-residentiële zorg en zorg in de thuissetting in de aanpak van angst, stress en slaapproblemen bij mensen met jongdementie

Julie Vanderlinden en
Liza Musch

Odisee Hogeschool

→ € 100.000

→ Jongdementie heeft een zware impact op het dagelijks leven, met veel voorkomende problemen zoals angst, stress en slaapproblemen. De huidige zorgmodellen zijn vaak onvoldoende afgestemd op deze specifieke behoeften, waardoor zorgverleners zich vaak niet bekwaam voelen om deze problemen aan te pakken.

Onderzoekers Julie Vanderlinden en Liza Musch van de Hogeschool Odisee willen de expertise uit eerder onderzoek (JONG-D en YOUNG-D) vertalen naar praktische toepassingen. Dit omvat het ontwikkelen van een connected care framework. Deze methode dient om de samenwerking tussen de (semi)residentiële zorg en het thuisfront te verbeteren, alsook training om de competenties van zorgverleners te versterken. Dit met als doel angst, stress, slaap en welbevinden bij personen met jongdementie te verbeteren.

Ontwikkelen en valideren van de 'omdenkbox' over tijd en tijdsbeleving voor medewerkers in de zorg voor personen met dementie

Melanie Van Bogaert en
Katrin Gillis

Odisee Hogeschool

→ € 99.400

→ Via de Omdenkbox wil Van Bogaert meer aandacht genereren voor interpersoonlijke communicatie, wat bijdraagt aan de verbetering van het welzijn van mensen met dementie. Ondanks de druk door tijdgebrek en personeelstekorten zijn er zorgteams die er toch in slagen extra aandacht te besteden aan de emotionele behoeften van bewoners. Dit onderzoek beoogt zorgprocessen te herdenken en stelt momenten van persoonlijke aandacht voor, zoals handmassages, muziekmomenten en meer beweging.

Door de beste praktijken te identificeren en obstakels te overwinnen, wil de Omdenkbox alle zorgteams inspireren om niet-farmacologische interventies te omarmen en de kwaliteit van zorg te verbeteren.

WAAROM VRAAGT STOP ALZHEIMER NAAR MIJN NATIONAAL RIJKSREGISTER NUMMER (NN) OF HET BEDRIJFSNUMMER (BN)?

Voor de verzending van de fiscale attesten voor 2024 vraagt de FOD Financiën ons om het identificatienummer in het rijksregister (of het BCE-nummer voor bedrijven) te verstrekken van de donateurs die een fiscaal attest zullen ontvangen. Hierdoor kan de overheid uw belastingvoordeel automatisch toevoegen aan uw voorstel tot vereenvoudigde belastingaangifte.

Alleen de gegevens van één persoon kunnen automatisch worden gekoppeld aan uw belastingaangifte. Als u ons steunt via een gezamenlijke rekening en/of een fiscaal attest als koppel ontvangt, verzoeken wij u om

de voornaam, achternaam, postcode en het rijksregisternummer van slechts één persoon in te voeren.

Om ervoor te zorgen dat de verstrekte informatie correct wordt gekoppeld aan uw gegevens in onze database, vragen wij u uw donateursnummer te gebruiken wanneer u uw rijksregisternummer via www.stopalzheimer.be/nn doorgeeft. Dit unieke nummer vindt u in onze postcommunicatie, boven uw voor- en achternaam.

Voor meer informatie kunt u de website van de FOD Financiën bezoeken.

Bedankt voor uw begrip en uw steun aan het Alzheimeronderzoek!

Heeft u ons uw Nationaal Rijksregisternummer al doorgegeven? Dan hoeft u dat niet opnieuw te doen!

Bourgetlaan 42 bus 6 • 1130 Brussel • 02 424 02 04

Al uw Giften aan de Stichting Alzheimer Onderzoek zijn fiscaal aftrekbaar vanaf €40 en dit tot maximum 45%!

Ver. Uitg.: Joost Martens • Stichting Alzheimer Onderzoek • Bourgetlaan 42 bus 6 • 1130 Brussel

© SAO/FRA 2024. Alle rechten voor reproductie door eender welk procedé, op de vertaling en de adaptatie zijn voorbehouden in alle landen, behalve met uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.